

BARLANGI MADARAK

A Földünkön eddig ismert mintegy 8700 madárfaj közül alig fél tucat a barlanglakó: Ázsiában a szalangána, azaz éti fecske (*Collocalia brevirostris*) — amelynek fészkből a fecskefészkek-leves készül —, Ausztráliában az *Origma rubrinota*, amely pókhálóból készült kocsány segítségével függeszti fészket barlangok boltozatára, Dél-Amerikában a »Guacharó« (*Steatornis caripensis*). Afrikából eddig 3 fajt jeleztek: a seregélyek családjából a *Xenocopsychus ansorgei* és két *Picathartes* fajt.

E barlanglakó madárfajok közül a legjobban ismert a »Guacharó«. 1799-ben fedezte fel Humboldt Venezuela mészkő-hegységének, a Caripának hatalmas barlangjaiban. Vörösbarna, fekete-fehér foltokkal tarkított eléggé nagy madár. Egész nap a barlangok és szakadékok mélyén tanyázik, csak sötétedéskor jön elő, élelmet keresni. Repülése gyors és könnyű, a földön azonban ügyetlenül mozog. Kemény magvú gyümölccsel táplálkozik, de rovarok is szerepelnek étrendjén. A gyümölcsmagvakat visszaöklendezi, vagy a széklettel üríti ki szervezetéből. Serleg formájú fésze a cseppkövek között függ a boltozaton.

Az afrikai barlangi madarakat eddig kevésbé ismerték, csak egy-egy utazó említette létezésüket. André Brosset francia természettudós, aki nemrégiben fél évig tartózkodott Gabonban, hogy a denevéreket tanulmányozza, 9 barlangot látogatott meg, s megfigyelte, hogy 6 barlangban madarak is laknak. Leghosszabban a Faucon-barlangot tanulmányozta, amely 20 méter hosszú folyosón közelíthető meg. A sziklafalak vastartalmúak, a barlang alján egy folyó található. Állatvilága gazdag: számos gerinctelen, kobrafigyók, sündisznók, de főképp mintegy 500 000 egyedre becsült denevér-kolónia alkotja. Alkonyatkor, amikor a denevérek kirepülnek a barlangból, a kijáratnál sólymok leselkednek rájuk.

E nedves és sötét világban találkozott André Brosset a *Picathartesszel*: fenyő-

rigó nagyságú, kecses testű, hosszú lábú, élénk színű madár. (Ez utóbbi a barlangi állatok körében ritkaság!) Felül pallaszürke, hasa élénksárga, homloka kék, tarkója cinóberpiros. Különös, jellemző vonásai miatt vita folyik arról, hogy vajon a varjúfélék közé, vagy pedig a seregélyek családjába sorolható-e.

E madarak 6–10 egyedből álló kolóniákban élnek, a szaporodási időn kívül is párosan. A földön élénk, gyors ugrásokkal haladnak, rossz repülők. Amint hasad a hajnal, elhagyják a barlangot, s a közeli növényzetben vadásznak rovarokra és más állatokra. Majd visszatérnek a barlangba, ahol a falak mentén repülnek, miközben azonban még egy kicsit keresgélnek a guanóban az ott élő kis rovarok után, majd párosával elpihennek a sziklafal kiugróin, kb. 4 óra hosszat. Délután, 15 óra felé ismét 2 órás vadászat következik. Az éjszakát a barlang egy sötét sarkában töltik, távol a léghuzattól.

Szaporodásuk ugyancsak a barlangban megy végbe, március–áprilisban. Fészkeik leginkább a nagy fecskefészkekhez hasonlatosak, sárból készülnek, durva növényi anyagokkal, de nem tollal bélelve. A fészkeket a sziklafalon helyezik el, különböző magasságban.

A tojások hol drappos, hol fehéres, hol zöldes színűek, olivazöld vagy vöröses foltokkal, illetveerezettel. A tojó általában 2 tojást tojik, de közülük csak egy kel ki. A kotlást a tojó és párja főlváltva végzi. (*Science Progrès*)